

Vergadermodel gemeenteraad Hardinxveld-Giessendam 2026

Reflecties vanuit evaluatie

Reflectie en evaluatiegesprekken hebben plaatsgevonden op het huidige vergadermodel met de raadsfracties, raadswerkgroepen, college en presidium. Onderstaand een weergave van de reflecties.

Beeldvorming en Informatievoorziening

- De Ontmoetingen hebben een belangrijke functie in de informatievoorziening / beeldvorming voor de gemeenteraad. Verschillend wordt er over gedacht of dat de vorm van een Ontmoeting alleen puur informatief moet zijn of dat er ook ruimte kan zijn voor het geven van input of een eerste inhoudelijke reactie vanuit de gemeenteraad.
- De hoeveelheid informatie op onderwerpen wordt als fors ervaren. Het is van belang om kritisch te zijn om de informatiestroom en focus te leggen op bestuurlijk relevante informatie. Dit ook met betrekking tot de agendering van onderwerpen voor De Ontmoeting.
- De diversiteit aan (type) onderwerpen vraagt om maatwerk en diversiteit in het informatieproces en vormen van informeren.
- Participatie en betrokkenheid samenleving tijdens het besluitvormingsproces wordt belangrijk geacht. Geconstateerd wordt ook dat er de afgelopen periode maar beperkt sprake van is geweest. Het blijft een gezamenlijke opdracht om in te blijven zetten op participatie tijdens het besluitvormingsproces en de eventuele drempels hiervoor te verlagen (o.a. toestaan inspreken tijdens een raadsvergadering). Werkbezoeken en vergaderen op locatie kunnen vormen zijn om de participatie te vergroten.
- Raadswerkgroepen en Ontmoetingen hebben in grote lijnen hetzelfde doel maar hebben een verschillende vorm. Eenduidigheid of juist een duidelijker onderscheid kunnen helpend zijn. Verschillend wordt gedacht of het wenselijk is om raadswerkgroepen / deelgroepen te hebben of dat de focus op de gehele raad zou moeten liggen.
- De bestaande 3 raadswerkgroepen beslaan niet alle begrotingsprogramma's. Hierdoor is er een zekere onevenwichtigheid. Als optie wordt genoemd om met "informatietafels" te werken waarbij alle soorten onderwerpen geagendeerd kunnen worden.
- Openbaarheid van bijeenkomsten en informatie wordt als belangrijke basis beschouwd. Uitzonderingen hierop zijn denkbaar als het bijdraagt aan de informatiepositie van de gemeenteraad.
- Verschillend wordt gedacht over het belang en de rol van raadswerkgroepen. Enerzijds belangrijk en nuttig informatieplatform (ten behoeve van latere besluitvorming en om als (nieuw) raadslid wegwijs te worden in de materie) en ook om zaken "informeel" uit te wisselen en anderzijds ervaren spanning ten aanzien van rolneming en rolzuiverheid college, raad & organisatie en verhouding raadswerkgroep versus gemeenteraadsvergadering / alle gemeenteraadsleden.
- De gemeenteraad zou meer agendasettend mogen zijn bij informatiebijeenkomsten.

Oordeelsvorming en Besluitvorming

- Raadsleden ervaren een meer open en levendig debat onder de nieuwe debatstructuur.
- Het is goed om vanuit de proefperiode met de nieuwe debatstructuur naar een vastere vorm te gaan. Dit ten behoeve van duidelijkheid en verdere verfijning met oog op goede balans, verdieping inhoudelijk (onderling) debat en verder versterken kwaliteit besluitvorming.
- De invulling en vertaling van de adviezen van Deloitte en De Reeder binnen het raadsdomein hebben impact op de bestuurlijke en politieke cultuur. Dit vraagt tijd, aanpassingsvermogen en gewenning.
- De nieuwe debatstructuur vraagt meer tijd tijdens de vergaderingen. Dit is goed en hier moet ook ruimte voor zijn. Anderzijds is het ook van belang om te kijken naar tijdsbewaking en afbakening. Herhalingen dienen te worden voorkomen.
- Het wordt zeer wenselijk geacht dat er een eenduidige lijn gekozen wordt bij het debat ten aanzien van het momentum van indienen en wijze van bespreken van moties en amendementen.
- Ervaren wordt door diverse deelnemers dat moties en amendementen op voorhand vastliggen waardoor er minder sprake lijkt van een open debat. Suggestie hierbij genoemd is om de oordeelsvorming en besluitvorming over twee avonden te spreiden.
- Verbetering van de kwaliteit van raadsvoorstellen zal naar verwachting bijdragen aan een beter en effectiever debat.
- Een goede en tijdige informatievoorziening en duidelijke beantwoording van vragen is cruciaal voor een goede oordeelsvorming en besluitvorming. Hier is verbetering nodig.
- Uniforme wijze van stemmen zorgt voor duidelijkheid en herkenbaarheid.
- Basis dient te zijn dat er 1 woordvoerder is per fractie per onderwerp. Uitzonderingen o.a. bij afwijkende standpunten binnen een fractie en bij de P&C-producten zijn denkbaar.

Generiek en overig

- Raadsleden ervaren dat door nieuwe ontwikkelingen zoals nieuwe debatstructuur, herijking P&C-cyclus en introductie kaderstellende voorstellen de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad wordt versterkt en dat de gemeenteraad meer in positie is. Tevens is er sprake van een duidelijkere rolscheiding en veranderende rolneming tussen raad en college. Dit laatste wordt verschillend gewaardeerd door enerzijds raadsleden en anderzijds collegeleden.
- Brede behoefte is er aan een simpel, smal, herkenbaar en flexibel vergadermodel waarbij de doorlooptijd beperkt is maar wel ruimte voor een goede voorbereiding voor de fracties.
- Als optie wordt genoemd om het Presidium en de Agendacommissie tot 1 samen te voegen.
- Versterken rolneming agendacommissie kan bijdragen aan evenwichtigere raadsplanning.
- Bij raadsbijeenkomsten die uitgezonden worden is het van belang om bij de inrichting van de bijeenkomst rekening te houden met de kijkers en luisteraars op afstand.
- Verschillend wordt er gedacht over het al dan niet handhaven van een voorzitterspool. Als alternatief wordt genoemd het werken met een twee- of drietal plaatsvervangend raadsvoorzitters die tevens raadsbijeenkomsten kunnen voorzitten.

Vergadermodel 2026

Opzet vergadermodel

Uitgegaan wordt van een model waarbij er twee raadsvergaderingen per maand zijn waarbij onderwerpen informierend, opiniërend en besluitvormend kunnen worden besproken.

Besluitvormende onderwerpen worden in beginsel over twee avonden verspreid besproken. Eerst opiniërend en in de daarop volgende raadsvergadering besluitvormend. Naast de raadsvergaderingen is er een keer per maand een informatieavond. Deze avond is bedoeld om informatie uit te wisselen over voortgang, verdieping en brede beeldvorming op thema's.

Voorbeeld reguliere maand

Week 1

- Donderdag: Fractieoverleg

Week 2

- Maandag: Agendacommissie en Presidium
- Donderdag: Raadsvergadering

Week 3

- Maandag: Informatieavond
- Donderdag: Fractieoverleg

Week 4

- Donderdag: Raadsvergadering

Januari 2026								Februari 2026								
Nr.	Zo	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Nr.	Zo	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	
1					1	2	3	6	1	2	3	4	5	6	7	
2		4	5	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	12	13	14
3		11	12	13	14	15	16	17	8	15	16	17	18	19	20	21
4		18	19	20	21	22	23	24	9	22	23	24	25	26	27	28
5		25	26	27	28	29	30	31								

Fractievergaderingen
Raadsvergadering
Agendacommissie/Presidium
Infoavond
Heisessie
Vakantie en overige vrije dagen

Vergaderingen auditcommissie en rekenkamercommissie worden ingepland op een maandag zo mogelijk voorafgaand aan overleg van agendacommissie / presidium of informatieavond.

Raadsvergaderingen

- Onderwerpen kunnen informierend, opiniërend en of besluitvormend worden geagendeerd
- **Informerende onderwerpen:** vanuit het college wordt de gemeenteraad geïnformeerd vb. aan de hand een presentatie (en eventueel vooraf beschikbaar gestelde informatie). Ambtenaren kunnen hierbij ook het woord voeren. Raadsleden kunnen vragen stellen en desgewenst (naar behoefte van raadslid) een eerste richtinggevende reactie geven. Onderwerpen worden informierend tijdens een raadsvergadering geagendeerd als er op een later moment een concreet besluit gevraagd wordt van de gemeenteraad of als het een politiek / bestuurlijk zwaarwegend onderwerp betreft.
- **Opiniërende onderwerpen.** Opiniërende bespreking vindt alleen (uitzondering is het bespreken op verzoek van de gemeenteraad van een raadsinformatienota) plaats aan de hand van een raadsvoorstel. Een opiniërend debat vindt in basis plaats in twee termijnen, waarbij het college na de eerste termijn de mogelijkheid heeft om reactie te geven.

Uitkomsten van opiniërende bespreking kunnen zijn:

- o Op basis van de opiniërende bespreking gaat het college verder met de uitwerking / opstellen van concreet stuk en komt op een later moment terug met een voorstel tot vaststelling van een product.
- o Een onderwerp is nog niet besluitrijp en wordt terugverwezen naar het college
- o Een onderwerp is besluitrijp hierbij volgt direct besluitvorming tijdens dezelfde vergadering
- o Een onderwerp is in basis besluitrijp maar verder gesprek is nodig en of er volgen mogelijk moties en of amendementen. In dat geval gaat het onderwerp door voor besluitvorming naar de eerst volgende raadsvergadering
- **Besluitvormende onderwerpen:** er zijn twee varianten:
 - o Na het opiniërende debat vindt direct besluitvorming plaats dit alleen als een onderwerp direct besluitrijp is
 - o Na het opiniërende debat wordt het onderwerp in de volgende raadsvergadering besluitvormend besproken. Een besluitvormende bespreking vindt in basis plaats in twee termijnen. Eerste termijn waarbij tevens moties / amendementen kunnen worden ingediend. Reactie college en vervolgens afsluitend onderling debat gemeenteraad. Reacties op moties / amendementen door andere fracties vindt plaats in de tweede termijn.
- Bij ieder agendapunt (opiniërend en besluitvormend) is er de mogelijkheid tot inspreken voor publiek. Restrictie is dat door een persoon / partij niet twee keer op hetzelfde raadsvoorstel mag worden ingesproken. Bij informerende agendapunten kan publiek vragen stellen en of input geven.

Informatieavonden

- Maandelijks is er een informatieavond.

- Vanuit raad en college kunnen er onderwerpen aangedragen worden om over te spreken in informerende zin. Een gesprek met het maatschappelijk middenveld behoort hier nadrukkelijk tot de mogelijkheden.
- Het betreft onderwerpen die niet direct tot besluitvorming leiden maar meer betrekking hebben op voortgang, verdieping en brede beeldvorming.
- De vorm (en tijd) van bespreking is maatwerk per onderwerp en kan op locatie plaatsvinden
- Afhankelijk van de vraag / het aanbod wordt de agenda / inrichting van de avond bepaald. Parallelsessies zijn waar nodig een mogelijkheid.
- In basis zijn de informatieavonden openbaar tenzij er gegronde reden is om hier van af te wijken
- Publiek wordt in de gelegenheid gesteld om bij de bespreking van een onderwerp vragen te stellen en of input te geven.

Proces raadsstukken

- De stukken worden twee weken (uiterlijk op vrijdag) voorafgaand aan een raadsvergadering gepubliceerd
- Op de dinsdag in de week van publicatie kunnen de stukken uiterlijk in het college behandeld worden
- Uiterlijk op woensdag 12.00 uur in de week van publicatie dienen de stukken voor de griffie beschikbaar te zijn
- Tussen de opiniërende en besluitvormende bespreking vindt geen aanpassing van raadsvoorstellen plaats. Eventuele wijzigingen dienen vorm gegeven te worden via een amendement.
- De fractieoverleggen zijn geen formele processtap in het besluitvormingsproces en zijn niet bepalend voor de wijze van agendering. De fractieoverleggen betreffen een verantwoordelijkheid en keuze van de fracties zelf. Communicatie over de fractieoverleggen betreft tevens een eigen verantwoordelijkheid van de fracties. Door de gemeente wordt wel de huisvesting gefaciliteerd.
- Technische vragen kunnen gesteld worden conform het huidig geldende proces voor raadvragen.

Voorstellen gerelateerd aan het vergadermodel

- Laat de rol / functie van de agendacommissie invullen door de leden van het Presidium
- Benoem 2 of 3 plaatsvervangend raadsvoorzitters welke desgewenst en waar nodig een raadsvergadering kunnen voorzitten

Overwegingen

Raadsvergaderingen

- Optimale flexibiliteit en mogelijkheden tot maatwerk per onderwerp
- Verdere verfijning nieuwe debatstructuur ten behoeve van open debat en vergroten kwaliteit van besluitvorming
- Mogelijkheid tot opiniërend debat (zonder direct opvolgende besluitvorming)
- Mogelijkheid tot inspreken en of meepraten publiek bij ieder onderwerp

Informatieavonden

- Versterking informatiepositie
- Optimale flexibiliteit en mogelijkheden tot maatwerk per onderwerp
- Geen beperking in bespreking van onderwerpen door afbakening van een werkgroep maar alle onderwerpen kunnen op een informatieavond besproken worden.
- Keuzemogelijkheid voor raadsleden om bij een onderwerp aan te sluiten
- Duidelijk criterium of een onderwerp tijdens een informatieavond of raadsvergadering besproken wordt. Dit ten behoeve van duidelijke rolneming en rolscheiding.
- Meer openheid en transparantie en mogelijkheid tot meepraten publiek en maatschappelijk middenveld.

Proces raadsstukken

- Mogelijkheid tot snelle besluitvorming (korte doorlooptijd)
- Mogelijkheid tot goede voorbereiding (mogelijkheid tot fractieoverleg voorafgaand aan een raadsvergadering – daarbij ook de mogelijkheid om tussen opiniërend debat en besluitvorming afstemming te hebben als fractie)
- Efficiënt en effectief (o.a. door wegvallen van fractieoverleg als processtap ten aanzien van wijze van agenderen van stukken)

Voorstellen gerelateerd aan het vergadermodel

- Agendacommissie en presidium samenvoegen is efficiënt en voorkomt rolvermenging
- Plaatsvervangend voorzitters kunnen een formele raadsvergadering voorzitten (in tegenstelling tot voorzitters in voorzitterspool)
- Met het benoemen van plaatsvervangend voorzitters op basis van functiecriteria wordt ingezet op kwaliteit en goede vervanging bij afwezigheid burgemeester in rol als voorzitter van de raad.